

PHƯƠNG TRÌNH LƯỢNG GIÁC CƠ BẢN

1) Phương trình $\sin x = a$

Trường hợp $|a| > 1 \longrightarrow$ phương trình vô nghiệm, vì $-1 \leq \sin x \leq 1$ với mọi x .

Trường hợp $|a| \leq 1 \longrightarrow$ phương trình có nghiệm, cụ thể:

$$\bullet a \in \left\{ 0; \pm \frac{1}{2}; \pm \frac{\sqrt{2}}{2}; \pm \frac{\sqrt{3}}{2}; \pm 1 \right\}. \text{ Khi đó}$$

$$\sin x = a \Leftrightarrow \sin x = \sin \alpha \Leftrightarrow \begin{cases} x = \alpha + k2\pi \\ x = \pi - \alpha + k2\pi \end{cases}, k \in \mathbb{Z}.$$

$$\bullet a \notin \left\{ 0; \pm \frac{1}{2}; \pm \frac{\sqrt{2}}{2}; \pm \frac{\sqrt{3}}{2}; \pm 1 \right\}. \text{ Khi đó } \sin x = a \Leftrightarrow \begin{cases} x = \arcsin a + k2\pi \\ x = \pi - \arcsin a + k2\pi \end{cases}, k \in \mathbb{Z}.$$

2) Phương trình $\cos x = a$

Trường hợp $|a| > 1 \longrightarrow$ phương trình vô nghiệm, vì $-1 \leq \cos x \leq 1$ với mọi x .

Trường hợp $|a| \leq 1 \longrightarrow$ phương trình có nghiệm, cụ thể:

$$\bullet a \in \left\{ 0; \pm \frac{1}{2}; \pm \frac{\sqrt{2}}{2}; \pm \frac{\sqrt{3}}{2}; \pm 1 \right\}. \text{ Khi đó}$$

$$\cos x = a \Leftrightarrow \cos x = \cos \alpha \Leftrightarrow \begin{cases} x = \alpha + k2\pi \\ x = -\alpha + k2\pi \end{cases}, k \in \mathbb{Z}.$$

$$\bullet a \notin \left\{ 0; \pm \frac{1}{2}; \pm \frac{\sqrt{2}}{2}; \pm \frac{\sqrt{3}}{2}; \pm 1 \right\}. \text{ Khi đó } \cos x = a \Leftrightarrow \begin{cases} x = \arccos a + k2\pi \\ x = -\arccos a + k2\pi \end{cases}, k \in \mathbb{Z}.$$

3) Phương trình $\tan x = a$

Điều kiện: $x \neq \frac{\pi}{2} + k\pi$ ($k \in \mathbb{Z}$).

$$\bullet a \in \left\{ 0; \pm \frac{1}{\sqrt{3}}; \pm 1; \pm \sqrt{3} \right\}. \text{ Khi đó } \tan x = a \Leftrightarrow \tan x = \tan \alpha \Leftrightarrow x = \alpha + k\pi, k \in \mathbb{Z}.$$

$$\bullet a \notin \left\{ 0; \pm \frac{1}{\sqrt{3}}; \pm 1; \pm \sqrt{3} \right\}. \text{ Khi đó } \tan x = a \Leftrightarrow x = \arctan a + k\pi, k \in \mathbb{Z}.$$

4) Phương trình $\cot x = a$

Điều kiện: $x \neq \pi + k\pi$ ($k \in \mathbb{Z}$).

$$\bullet a \in \left\{ 0; \pm \frac{1}{\sqrt{3}}; \pm 1; \pm \sqrt{3} \right\}. \text{ Khi đó } \cot x = a \Leftrightarrow \cot x = \cot \alpha \Leftrightarrow x = \alpha + k\pi, k \in \mathbb{Z}.$$

$$\bullet a \notin \left\{ 0; \pm \frac{1}{\sqrt{3}}; \pm 1; \pm \sqrt{3} \right\}. \text{ Khi đó } \cot x = a \Leftrightarrow x = \operatorname{arccot} a + k\pi, k \in \mathbb{Z}.$$

CÂU HỎI TRẮC NGHIỆM

Câu 1. Giải phương trình $\sin\left(\frac{2x}{3} - \frac{\pi}{3}\right) = 0$.

A. $x = k\pi$ ($k \in \mathbb{Z}$). **B.** $x = \frac{2\pi}{3} + \frac{k3\pi}{2}$ ($k \in \mathbb{Z}$).

C. $x = \frac{\pi}{3} + k\pi$ ($k \in \mathbb{Z}$).

D. $x = \frac{\pi}{2} + \frac{k3\pi}{2}$ ($k \in \mathbb{Z}$).

Lời giải. Phương trình $\sin\left(\frac{2x}{3} - \frac{\pi}{3}\right) = 0 \Leftrightarrow \frac{2x}{3} - \frac{\pi}{3} = k\pi$

$\Leftrightarrow \frac{2x}{3} = \frac{\pi}{3} + k\pi \Leftrightarrow x = \frac{\pi}{2} + \frac{k3\pi}{2}$ ($k \in \mathbb{Z}$). **Chọn D.**

Câu 2. Số nghiệm của phương trình $\sin(2x - 40^\circ) = \frac{\sqrt{3}}{2}$ với $-180^\circ \leq x \leq 180^\circ$ là?

A. 2.

B. 4.

C. 6.

D. 7.

Lời giải. Phương trình $\sin(2x - 40^\circ) = \frac{\sqrt{3}}{2} \Leftrightarrow \sin(2x - 40^\circ) = \sin 60^\circ$

$$\Leftrightarrow \begin{cases} 2x - 40^\circ = 60^\circ + k360^\circ \\ 2x - 40^\circ = 180^\circ - 60^\circ + k360^\circ \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} 2x = 100^\circ + k360^\circ \\ 2x = 160^\circ + k360^\circ \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x = 50^\circ + k180^\circ \\ x = 80^\circ + k180^\circ \end{cases}$$

• Xét nghiệm $x = 50^\circ + k180^\circ$. Vì $-180^\circ \leq x \leq 180^\circ \longrightarrow -180^\circ \leq 50^\circ + k180^\circ \leq 180^\circ$

$$\Leftrightarrow -\frac{23}{18} \leq k \leq \frac{13}{18} \xrightarrow{k \in \mathbb{Z}} \begin{cases} k = -1 \rightarrow x = -130^\circ \\ k = 0 \rightarrow x = 50^\circ \end{cases}$$

• Xét nghiệm $x = 80^\circ + k180^\circ$. Vì $-180^\circ \leq x \leq 180^\circ \longrightarrow -180^\circ \leq 80^\circ + k180^\circ \leq 180^\circ$

$$\Leftrightarrow -\frac{13}{9} \leq k \leq \frac{5}{9} \xrightarrow{k \in \mathbb{Z}} \begin{cases} k = -1 \rightarrow x = -100^\circ \\ k = 0 \rightarrow x = 80^\circ \end{cases}$$

Vậy có tất cả 4 nghiệm thỏa mãn bài toán. **Chọn B.**

Cách 2 (CASIO). Ta có $-180^\circ \leq x \leq 180^\circ \longrightarrow -360^\circ \leq 2x \leq 360^\circ$.

Chuyển máy về chế độ DEG, dùng chức năng TABLE nhập hàm $f(X) = \sin(2X - 40) - \frac{\sqrt{3}}{2}$

với các thiết lập Start = -360, End = 360, Step = 40. Quan sát bảng giá trị của $f(X)$ ta suy ra phương trình đã cho có 4 nghiệm.

Câu 3. Số vị trí biểu diễn các nghiệm của phương trình $\sin\left(2x + \frac{\pi}{3}\right) = \frac{1}{2}$ trên đường tròn lượng giác là?

A. 1.

B. 2.

C. 4.

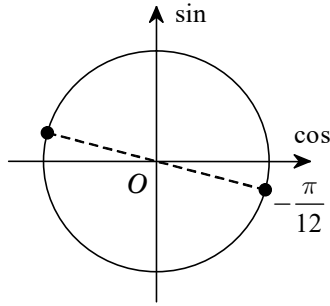
D. 6.

Lời giải.

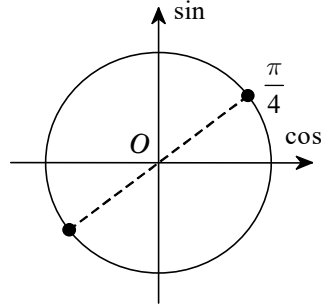
$$\text{Phương trình } \Leftrightarrow \sin\left(2x + \frac{\pi}{3}\right) = \sin \frac{\pi}{6} \Leftrightarrow \begin{cases} 2x + \frac{\pi}{3} = \frac{\pi}{6} + k2\pi \\ 2x + \frac{\pi}{3} = \pi - \frac{\pi}{6} + k2\pi \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x = -\frac{\pi}{12} + k\pi \\ x = \frac{\pi}{4} + k\pi \end{cases} \quad (k \in \mathbb{Z}).$$

Biểu diễn nghiệm $x = -\frac{\pi}{12} + k\pi$ trên đường tròn lượng giác ta được 2 vị trí (hình 1).

Biểu diễn nghiệm $x = \frac{\pi}{4} + k\pi$ trên đường tròn lượng giác ta được 2 vị trí (hình 2).

Hình 1

Hình 2

Vậy có tất cả 4 vị trí biểu diễn các nghiệm của phương trình. **Chọn C.**

Cách trắc nghiệm. Ta đưa về dạng $x = \alpha + k \frac{2\pi}{n} \longrightarrow$ số vị trí biểu diễn trên đường tròn lượng giác là n .

- Xét $x = -\frac{\pi}{12} + k\pi \Leftrightarrow x = -\frac{\pi}{12} + k \frac{2\pi}{2} \longrightarrow$ có 2 vị trí biểu diễn.
- Xét $x = \frac{\pi}{4} + k\pi \Leftrightarrow x = \frac{\pi}{4} + k \frac{2\pi}{2} \longrightarrow$ có 2 vị trí biểu diễn.

Nhận xét. Cách trắc nghiệm tuy nhanh nhưng cần thận các vị trí có thể trùng nhau.

Câu 4. Với những giá trị nào của x thì giá trị của các hàm số $y = \sin 3x$ và $y = \sin x$ bằng nhau?

- A. $\begin{cases} x = k2\pi \\ x = \frac{\pi}{4} + k2\pi \end{cases} (k \in \mathbb{Z}).$ B. $\begin{cases} x = k\pi \\ x = \frac{\pi}{4} + k \frac{\pi}{2} \end{cases} (k \in \mathbb{Z}).$
- C. $x = k \frac{\pi}{4} (k \in \mathbb{Z}).$ D. $x = k \frac{\pi}{2} (k \in \mathbb{Z}).$

Lời giải. Xét phương trình hoành độ giao điểm: $\sin 3x = \sin x$

$$\Leftrightarrow \begin{cases} 3x = x + k2\pi \\ 3x = \pi - x + k2\pi \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x = k\pi \\ x = \frac{\pi}{4} + k \frac{\pi}{2} \end{cases} (k \in \mathbb{Z}). \quad \text{Chọn B.}$$

Câu 5. Gọi x_0 là nghiệm dương nhỏ nhất của phương trình $\frac{2 \cos 2x}{1 - \sin 2x} = 0$. Mệnh đề nào sau đây là đúng?

- A. $x_0 \in \left(0; \frac{\pi}{4}\right).$ B. $x_0 \in \left[\frac{\pi}{4}; \frac{\pi}{2}\right).$ C. $x_0 \in \left(\frac{\pi}{2}; \frac{3\pi}{4}\right).$ D. $x_0 \in \left[\frac{3\pi}{4}; \pi\right).$

Lời giải. Điều kiện: $1 - \sin 2x \neq 0 \Leftrightarrow \sin 2x \neq 1$.

$$\text{Phương trình } \frac{2 \cos 2x}{1 - \sin 2x} = 0 \Leftrightarrow \cos 2x = 0 \xrightarrow{\sin^2 2x + \cos^2 2x = 1} \begin{cases} \sin 2x = 1 (\text{loại}) \\ \sin 2x = -1 (\text{thỏa mãn}) \end{cases}$$

$$\Leftrightarrow \sin 2x = -1 \Leftrightarrow 2x = -\frac{\pi}{2} + k2\pi \Leftrightarrow x = -\frac{\pi}{4} + k\pi \quad (k \in \mathbb{Z}).$$

$$\text{Cho } -\frac{\pi}{4} + k\pi > 0 \longrightarrow k > \frac{1}{4}.$$

Do đó nghiệm dương nhỏ nhất ứng với $k = 1 \rightarrow x = \frac{3\pi}{4} \in \left[\frac{3\pi}{4}; \pi\right).$ **Chọn D.**

Câu 6. Hỏi trên đoạn $[-2017; 2017]$, phương trình $(\sin x + 1)(\sin x - \sqrt{2}) = 0$ có tất cả bao nhiêu nghiệm?

A. 4034.

B. 4035.

C. 641.

D. 642.

Lời giải. Phương trình $\Leftrightarrow \begin{cases} \sin x = -1 \\ \sin x = \sqrt{2} \text{ (vô nghiệm)} \end{cases} \Leftrightarrow \sin x = -1 \Leftrightarrow x = -\frac{\pi}{2} + k2\pi \text{ (} k \in \mathbb{Z} \text{)}.$

Theo giả thiết $-2017 \leq -\frac{\pi}{2} + k2\pi \leq 2017 \Leftrightarrow \frac{-2017 + \frac{\pi}{2}}{2\pi} \leq k \leq \frac{2017 + \frac{\pi}{2}}{2\pi}$
 $\xrightarrow{\text{xấp xỉ}} -320,765 \leq k \leq 321,265 \xrightarrow{k \in \mathbb{Z}} k \in \{-320; -319; \dots; 321\}.$

Vậy có tất cả 642 giá trị nguyên của k tương ứng với có 642 nghiệm thỏa mãn yêu cầu bài toán. **Chọn D.**

Câu 7. Tổng nghiệm âm lớn nhất và nghiệm dương nhỏ nhất của phương trình

$\sin\left(3x - \frac{\pi}{4}\right) = \frac{\sqrt{3}}{2}$ bằng:

A. $\frac{\pi}{9}.$

B. $-\frac{\pi}{6}.$

C. $\frac{\pi}{6}.$

D. $-\frac{\pi}{9}.$

Lời giải. Ta có $\sin\left(3x - \frac{\pi}{4}\right) = \frac{\sqrt{3}}{2} \Leftrightarrow \sin\left(3x - \frac{\pi}{4}\right) = \sin\frac{\pi}{3} \Leftrightarrow \begin{cases} 3x - \frac{\pi}{4} = \frac{\pi}{3} + k2\pi \\ 3x - \frac{\pi}{4} = \pi - \frac{\pi}{3} + k2\pi \end{cases}$

$\Leftrightarrow \begin{cases} 3x = \frac{7\pi}{12} + k2\pi \\ 3x = \frac{11\pi}{12} + k2\pi \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x = \frac{7\pi}{36} + \frac{k2\pi}{3} \\ x = \frac{11\pi}{36} + \frac{k2\pi}{3} \end{cases} \text{ (} k \in \mathbb{Z} \text{)}.$

TH1. Với $x = \frac{7\pi}{36} + \frac{k2\pi}{3} \xrightarrow{\text{cho}} \begin{cases} x > 0 \Leftrightarrow k > -\frac{7}{24} \Rightarrow k_{\min} = 0 \rightarrow x = \frac{7\pi}{36} \\ x < 0 \Leftrightarrow k < -\frac{7}{24} \Rightarrow k_{\max} = -1 \rightarrow x = -\frac{17\pi}{36} \end{cases}.$

TH2. Với $x = \frac{11\pi}{36} + \frac{k2\pi}{3} \xrightarrow{\text{cho}} \begin{cases} x > 0 \Leftrightarrow k > -\frac{11}{24} \Rightarrow k_{\min} = 0 \rightarrow x = \frac{11\pi}{36} \\ x < 0 \Leftrightarrow k < -\frac{11}{24} \Rightarrow k_{\max} = -1 \rightarrow x = -\frac{13\pi}{36} \end{cases}.$

So sánh bốn nghiệm ta được nghiệm âm lớn nhất là $x = -\frac{13\pi}{36}$ và nghiệm dương nhỏ nhất là

$x = \frac{7\pi}{36}$. Khi đó tổng hai nghiệm này bằng $-\frac{13\pi}{36} + \frac{7\pi}{36} = -\frac{\pi}{6}$. **Chọn B.**

Câu 8. Gọi x_0 là nghiệm âm lớn nhất của phương trình $\cos(5x - 45^\circ) = \frac{\sqrt{3}}{2}$. Mệnh đề nào sau đây là đúng?

A. $x_0 \in (-30^\circ; 0^\circ)$.

B. $x_0 \in (-45^\circ; -30^\circ)$.

C. $x_0 \in (-60^\circ; -45^\circ)$.

D. $x_0 \in (-90^\circ; -60^\circ)$.

Lời giải. Ta có $\cos(5x - 45^\circ) = \frac{\sqrt{3}}{2} \Leftrightarrow \cos(5x - 45^\circ) = \cos 30^\circ \Leftrightarrow \begin{cases} 5x - 45^\circ = 30^\circ + k360^\circ \\ 5x - 45^\circ = -30^\circ + k360^\circ \end{cases}$

$$\Leftrightarrow \begin{cases} 5x = 75^0 + k360^0 \\ 5x = 15^0 + k360^0 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x = 15^0 + k72^0 \\ x = 3^0 + k72^0 \end{cases} \quad (k \in \mathbb{Z}).$$

TH1. Với $x = 15^0 + k72^0 < 0 \Leftrightarrow k < -\frac{5}{24} \Rightarrow k_{\max} = -1 \rightarrow x = -57^0$.

TH2. Với $x = 3^0 + k72^0 < 0 \Leftrightarrow k < -\frac{1}{24} \Rightarrow k_{\max} = -1 \Rightarrow x = -69^0$.

So sánh hai nghiệm ta được nghiệm âm lớn nhất của phương trình là $x = -57^0$.

Chọn C.

Câu 9. Hỏi trên đoạn $\left[-\frac{\pi}{2}; 2\pi\right]$, phương trình $\cos x = \frac{13}{14}$ có bao nhiêu nghiệm?

A. 2.

B. 3.

C. 4.

D. 5.

Lời giải. Phương trình $\cos x = \frac{13}{14} \Leftrightarrow x = \pm \arccos \frac{13}{14} + k2\pi \quad (k \in \mathbb{Z})$.

• Với $x = \arccos \frac{13}{14} + k2\pi$. Vì $x \in \left[-\frac{\pi}{2}; 2\pi\right] \rightarrow -\frac{\pi}{2} \leq \arccos \frac{13}{14} + k2\pi \leq 2\pi$

$\xrightarrow{\text{CASIO}} -0,3105 \leq k \leq 0,9394 \xrightarrow{k \in \mathbb{Z}} k = 0 \rightarrow x = \arccos \frac{13}{14}$.

• Với $x = -\arccos \frac{13}{14} + k2\pi$. Vì $x \in \left[-\frac{\pi}{2}; 2\pi\right] \rightarrow -\frac{\pi}{2} \leq -\arccos \frac{13}{14} + k2\pi \leq 2\pi$

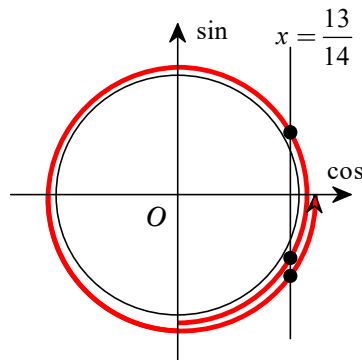
$\xrightarrow{\text{CASIO}} -0,1894 \leq k \leq 1,0605 \xrightarrow{k \in \mathbb{Z}} k \in \{0; 1\} \rightarrow x \in \left\{-\arccos \frac{13}{14}; -\arccos \frac{13}{14} + k2\pi\right\}$.

Vậy có tất cả 3 nghiệm thỏa mãn. **Chọn B.**

Cách 2 (CASIO). Dùng chức năng TABLE nhập hàm $f(X) = \cos X - \frac{13}{14}$ với các thiết lập

Start = $-\frac{\pi}{2}$, End = 2π , Step = $\frac{\pi}{7}$. Ta thấy $f(X)$ đổi dấu 3 lần nên có 3 nghiệm.

Cách 3. Dùng đường tròn lượng giác

Vẽ đường tròn lượng giác và biểu diễn cung từ $-\frac{\pi}{2}$ đến 2π . Tiếp theo ta kẻ đường thẳng

$x = \frac{13}{14}$. Nhìn hình vẽ ta thấy đường thẳng $x = \frac{13}{14}$ cắt cung lượng giác vừa vẽ tại 3 điểm.

Câu 10. Gọi X là tập nghiệm của phương trình $\cos\left(\frac{x}{2} + 15^0\right) = \sin x$. Mệnh đề nào sau đây là đúng?

A. $290^0 \in X$.

B. $20^0 \in X$.

C. $220^0 \in X$.

D. $240^0 \in X$.

Lời giải. Ta có $\cos\left(\frac{x}{2} + 15^\circ\right) = \sin x \Leftrightarrow \cos\left(\frac{x}{2} + 15^\circ\right) = \cos(90^\circ - x)$

$$\Leftrightarrow \begin{cases} \frac{x}{2} + 15^\circ = 90^\circ - x + k360^\circ \\ \frac{x}{2} + 15^\circ = -(90^\circ - x) + k360^\circ \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x = 50^\circ + k240^\circ \\ x = 210^\circ - k720^\circ \end{cases} \quad (k \in \mathbb{Z}).$$

Nhận thấy $290^\circ \in X$ (do ứng với $k = 1$ của nghiệm $x = 50^\circ + k240^\circ$). **Chọn A.**

Câu 11. Tính tổng T các nghiệm của phương trình $\sin 2x - \cos x = 0$ trên $[0; 2\pi]$.

A. $T = 3\pi$.   **B.** $T = \frac{5\pi}{2}$.   **C.** $T = 2\pi$.   **D.** $T = \pi$.

Lời giải. Ta có $\sin 2x - \cos x = 0 \Leftrightarrow \sin 2x = \cos x \Leftrightarrow \sin 2x = \sin\left(\frac{\pi}{2} - x\right)$

$$\Leftrightarrow \begin{cases} 2x = \frac{\pi}{2} - x + k2\pi \\ 2x = \pi - \left(\frac{\pi}{2} - x\right) + k2\pi \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x = \frac{\pi}{6} + \frac{k2\pi}{3} \\ x = \frac{\pi}{2} + k2\pi \end{cases}$$

Vì $x \in [0; 2\pi]$, suy ra $\begin{cases} 0 \leq \frac{\pi}{6} + \frac{k2\pi}{3} \leq 2\pi \\ 0 \leq \frac{\pi}{2} + k2\pi \leq 2\pi \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} -\frac{1}{4} \leq k \leq \frac{11}{4} \\ -\frac{1}{4} \leq k \leq \frac{3}{4} \end{cases} \Rightarrow k \in \{0; 1; 2\}$.

Từ đó suy ra các nghiệm của phương trình trên đoạn $[0; 2\pi]$ là $\frac{\pi}{6}; \frac{5\pi}{6}; \frac{3\pi}{2}; \frac{\pi}{2} \rightarrow T = 3\pi$.

Chọn A.

Câu 12. Trên khoảng $\left(\frac{\pi}{2}; 2\pi\right)$, phương trình $\cos\left(\frac{\pi}{6} - 2x\right) = \sin x$ có bao nhiêu nghiệm?

A. 3.   **B.** 4.   **C.** 5.   **D.** 2.

Lời giải. Ta có $\cos\left(\frac{\pi}{6} - 2x\right) = \sin x \Leftrightarrow \cos\left(\frac{\pi}{6} - 2x\right) = \cos\left(\frac{\pi}{2} - x\right)$

$$\Leftrightarrow \begin{cases} \frac{\pi}{6} - 2x = \frac{\pi}{2} - x + k2\pi \\ \frac{\pi}{6} - 2x = -\left(\frac{\pi}{2} - x\right) + k2\pi \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x = -\frac{\pi}{3} - k2\pi \\ x = \frac{2\pi}{9} - \frac{k2\pi}{3} \end{cases} \quad (k \in \mathbb{Z}).$$

Vì $x \in \left(\frac{\pi}{2}; 2\pi\right)$, suy ra $\begin{cases} \frac{\pi}{2} < -\frac{\pi}{3} - k2\pi < 2\pi \\ \frac{\pi}{2} < \frac{2\pi}{9} - \frac{k2\pi}{3} < 2\pi \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} -\frac{7}{6} \leq k < -\frac{5}{12} \\ -\frac{8}{3} \leq k < -\frac{5}{12} \end{cases} \xrightarrow{k \in \mathbb{Z}} k = -1$.

Vậy phương trình đã cho có 3 nghiệm trên khoảng $\left(\frac{\pi}{2}; 2\pi\right)$. **Chọn A.**

Câu 13. Tổng các nghiệm của phương trình $\tan(2x - 15^\circ) = 1$ trên khoảng $(-90^\circ; 90^\circ)$ bằng:

A. 0° .   **B.** -30° .   **C.** 30° .   **D.** -60° .

Lời giải. Ta có $\tan(2x - 15^\circ) = 1 \Leftrightarrow 2x - 15^\circ = 45^\circ + k180^\circ \Leftrightarrow x = 30^\circ + k90^\circ \quad (k \in \mathbb{Z})$.

Do $x \in (-90^\circ; 90^\circ) \rightarrow -90^\circ < 30^\circ + k90^\circ < 90^\circ \Leftrightarrow -\frac{4}{3} < k < \frac{2}{3}$

$$\xrightarrow{k \in \mathbb{Z}} \begin{cases} k = -1 \rightarrow x = -60^\circ \\ k = 0 \rightarrow x = 30^\circ \end{cases} \longrightarrow -60^\circ + 30^\circ = -30^\circ. \text{ Chọn B.}$$

Câu 14. Giải phương trình $\cot(3x - 1) = -\sqrt{3}$.

$$\begin{array}{ll} \text{A. } x = \frac{1}{3} + \frac{5\pi}{18} + k\frac{\pi}{3} \quad (k \in \mathbb{Z}). & \text{B. } x = \frac{1}{3} + \frac{\pi}{18} + k\frac{\pi}{3} \quad (k \in \mathbb{Z}). \\ \text{C. } x = \frac{5\pi}{18} + k\frac{\pi}{3} \quad (k \in \mathbb{Z}). & \text{D. } x = \frac{1}{3} - \frac{\pi}{6} + k\pi \quad (k \in \mathbb{Z}). \end{array}$$

Lời giải. Ta có $\cot(3x - 1) = -\sqrt{3} \Leftrightarrow \cot(3x - 1) = \cot\left(-\frac{\pi}{6}\right)$

$$\Leftrightarrow 3x - 1 = -\frac{\pi}{6} + k\pi \Leftrightarrow x = \frac{1}{3} - \frac{\pi}{18} + k\frac{\pi}{3} \quad (k \in \mathbb{Z}) \xrightarrow{k=1} x = \frac{1}{3} + \frac{5\pi}{18}. \text{ Chọn A.}$$

Câu 15. Với những giá trị nào của x thì giá trị của các hàm số $y = \tan\left(\frac{\pi}{4} - x\right)$ và $y = \tan 2x$ bằng nhau?

$$\begin{array}{ll} \text{A. } x = \frac{\pi}{4} + k\frac{\pi}{2} \quad (k \in \mathbb{Z}). & \text{B. } x = \frac{\pi}{12} + k\frac{\pi}{3} \quad (k \in \mathbb{Z}). \\ \text{C. } x = \frac{\pi}{12} + k\pi \quad (k \in \mathbb{Z}). & \text{D. } x = \frac{\pi}{12} + k\frac{\pi}{3} \quad \left(k \neq \frac{3m+1}{2}; k, m \in \mathbb{Z}\right). \end{array}$$

Lời giải. Điều kiện:
$$\begin{cases} \cos\left(\frac{\pi}{4} - x\right) \neq 0 \\ \cos 2x \neq 0 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x \neq -\frac{\pi}{4} - m\pi \\ x \neq \frac{\pi}{4} + m\frac{\pi}{2} \end{cases} \Leftrightarrow x \neq \frac{\pi}{4} + m\frac{\pi}{2}.$$

Xét phương trình hoành độ giao điểm: $\tan 2x = \tan\left(\frac{\pi}{4} - x\right)$

$$\Leftrightarrow 2x = \frac{\pi}{4} - x + k\pi \Leftrightarrow x = \frac{\pi}{12} + k\frac{\pi}{3} \quad (k \in \mathbb{Z}).$$

Đối chiếu điều kiện, ta cần có $\frac{\pi}{12} + k\frac{\pi}{3} \neq \frac{\pi}{4} + m\frac{\pi}{2} \Leftrightarrow k \neq \frac{3m+1}{2} \quad (k, m \in \mathbb{Z}).$

Vậy phương trình có nghiệm $x = \frac{\pi}{12} + k\frac{\pi}{3} \quad \left(k \neq \frac{3m+1}{2}; k, m \in \mathbb{Z}\right). \text{ Chọn D.}$

Câu 16. Số nghiệm của phương trình $\tan x = \tan \frac{3\pi}{11}$ trên khoảng $\left(\frac{\pi}{4}; 2\pi\right)$ là?

$$\text{A. 1} \qquad \text{B. 2.} \qquad \text{C. 3.} \qquad \text{D. 4.}$$

Lời giải. Ta có $\tan x = \tan \frac{3\pi}{11} \Leftrightarrow x = \frac{3\pi}{11} + k\pi \quad (k \in \mathbb{Z}).$

Do $x \in \left(\frac{\pi}{4}; 2\pi\right) \rightarrow \frac{\pi}{4} < \frac{3\pi}{11} + k\pi < 2\pi \xrightarrow{\text{CASIO xấp xỉ}} -0,027 < k < 1,72 \xrightarrow{k \in \mathbb{Z}} k \in \{0; 1\}. \text{ Chọn B.}$

Câu 17. Tổng các nghiệm của phương trình $\tan 5x - \tan x = 0$ trên nửa khoảng $[0; \pi)$ bằng:

$$\text{A. } \pi. \qquad \text{B. } \frac{3\pi}{2}. \qquad \text{C. } 2\pi. \qquad \text{D. } \frac{5\pi}{2}.$$

Lời giải. Ta có $\tan 5x - \tan x = 0 \Leftrightarrow \tan 5x = \tan x \Leftrightarrow 5x = x + k\pi \Leftrightarrow x = \frac{k\pi}{4} \quad (k \in \mathbb{Z}).$

Vì $x \in [0; \pi)$, suy ra $0 \leq \frac{k\pi}{4} < \pi \Leftrightarrow 0 \leq k < 4 \xrightarrow{k \in \mathbb{Z}} k = \{0; 1; 2; 3\}.$

Suy ra các nghiệm của phương trình trên $[0; \pi)$ là $\left\{0; \frac{\pi}{4}; \frac{\pi}{2}; \frac{3\pi}{4}\right\}$.

Suy ra $0 + \frac{\pi}{4} + \frac{\pi}{2} + \frac{3\pi}{4} = \frac{3\pi}{2}$. **Chọn B.**

Câu 18. Giải phương trình $\tan 3x \cdot \cot 2x = 1$.

A. $x = k \frac{\pi}{2}$ ($k \in \mathbb{Z}$).

B. $x = -\frac{\pi}{4} + k \frac{\pi}{2}$ ($k \in \mathbb{Z}$).

C. $x = k\pi$ ($k \in \mathbb{Z}$). **D.** Vô nghiệm.

Lời giải. Điều kiện:
$$\begin{cases} \cos 3x \neq 0 \\ \sin 2x \neq 0 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x \neq \frac{\pi}{6} + k \frac{\pi}{3} \\ x \neq k \frac{\pi}{2} \end{cases} \quad (k \in \mathbb{Z}).$$

Phương trình $\Leftrightarrow \tan 3x = \frac{1}{\cot 2x} \Leftrightarrow \tan 3x = \tan 2x \Leftrightarrow 3x = 2x + k\pi \Leftrightarrow x = k\pi$ ($k \in \mathbb{Z}$).

Đối chiếu điều kiện, ta thấy nghiệm $x = k\pi$ không thỏa mãn $x \neq k \frac{\pi}{2}$.

Vậy phương trình đã cho vô nghiệm. **Chọn D.**

Câu 19. Cho $\tan\left(x + \frac{\pi}{2}\right) - 1 = 0$. Tính $\sin\left(2x - \frac{\pi}{6}\right)$.

A. $\sin\left(2x - \frac{\pi}{6}\right) = -\frac{1}{2}$.

B. $\sin\left(2x - \frac{\pi}{6}\right) = \frac{\sqrt{3}}{2}$.

C. $\sin\left(2x - \frac{\pi}{6}\right) = -\frac{\sqrt{3}}{2}$.

D. $\sin\left(2x - \frac{\pi}{6}\right) = \frac{1}{2}$.

Lời giải. Phương trình $\tan\left(x + \frac{\pi}{2}\right) - 1 = 0 \Leftrightarrow \tan\left(x + \frac{\pi}{2}\right) = 1$

$$\Leftrightarrow x + \frac{\pi}{2} = \frac{\pi}{4} + k\pi \Leftrightarrow x = -\frac{\pi}{4} + k\pi \quad (k \in \mathbb{Z}).$$

$$\text{Suy ra } 2x = -\frac{\pi}{2} + k2\pi \longrightarrow 2x - \frac{\pi}{6} = -\frac{2\pi}{3} + k2\pi \quad (k \in \mathbb{Z}).$$

$$\text{Do đó } \sin\left(2x - \frac{\pi}{6}\right) = \sin\left(-\frac{2\pi}{3} + k2\pi\right) = \sin\left(-\frac{2\pi}{3}\right) = -\frac{\sqrt{3}}{2}. \quad \text{Chọn C.}$$

Câu 20. Phương trình nào dưới đây có tập nghiệm trùng với tập nghiệm của phương trình $\tan x = 1$?

A. $\sin x = \frac{\sqrt{2}}{2}$.

B. $\cos x = \frac{\sqrt{2}}{2}$.

C. $\cot x = 1$.

D. $\cot^2 x = 1$.

Lời giải. Ta có $\tan x = 1 \Leftrightarrow x = \frac{\pi}{4} + k\pi$ ($k \in \mathbb{Z}$).

Xét đáp án C, ta có $\cot x = 1 \Leftrightarrow x = \frac{\pi}{4} + k\pi$ ($k \in \mathbb{Z}$). **Chọn C.**

Cách 2. Ta có đẳng thức $\cot x = \frac{1}{\tan x}$. Kết hợp với giả thiết $\tan x = 1$, ta được $\cot x = 1$. Vậy hai phương trình $\tan x = 1$ và $\cot x = 1$ là tương đương.

Câu 21. Giải phương trình $\cos 2x \tan x = 0$.

A. $x = k\frac{\pi}{2} \ (k \in \mathbb{Z})$.

B. $\begin{cases} x = \frac{\pi}{2} + k\pi \\ x = k\pi \end{cases} \ (k \in \mathbb{Z})$.

C. $\begin{cases} x = \frac{\pi}{4} + k\frac{\pi}{2} \\ x = k\pi \end{cases} \ (k \in \mathbb{Z})$.

D. $x = \frac{\pi}{2} + k\pi \ (k \in \mathbb{Z})$.

Lời giải. Điều kiện: $\cos x \neq 0 \Leftrightarrow x \neq \frac{\pi}{2} + k\pi \ (k \in \mathbb{Z})$.

Phương trình $\cos 2x \tan x = 0 \Leftrightarrow \begin{cases} \cos 2x = 0 \\ \tan x = 0 \end{cases}$

$\Leftrightarrow \begin{cases} 2x = \frac{\pi}{2} + k\pi \\ x = k\pi \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x = \frac{\pi}{4} + k\frac{\pi}{2} \text{ (thỏa mãn)} \\ x = k\pi \text{ (thỏa mãn)} \end{cases} \ (k \in \mathbb{Z})$. **Chọn C.**

Câu 22. Tìm tất cả các giá trị thực của tham số m để phương trình $\sin x = m$ có nghiệm.

A. $m \leq 1$.   B. $m \geq -1$.   C. $-1 \leq m \leq 1$.   D. $m \leq -1$.

Lời giải. Với mọi $x \in \mathbb{R}$, ta luôn có $-1 \leq \sin x \leq 1$.

Do đó, phương trình $\sin x = m$ có nghiệm khi và chỉ khi $-1 \leq m \leq 1$. **Chọn C.**

Câu 23. Tìm tất cả các giá trị thực của tham số m để phương trình $\cos x - m = 0$ vô nghiệm.

A. $m \in (-\infty; -1) \cup (1; +\infty)$.   B. $m \in (1; +\infty)$.
C. $m \in [-1; 1]$.   D. $m \in (-\infty; -1)$.

Lời giải. Áp dụng điều kiện có nghiệm của phương trình $\cos x = a$.

- Phương trình có nghiệm khi $|a| \leq 1$.
- Phương trình vô nghiệm khi $|a| > 1$.

Phương trình $\cos x - m = 0 \Leftrightarrow \cos x = m$.

Do đó, phương trình $\cos x = m$ vô nghiệm $\Leftrightarrow |m| > 1 \Leftrightarrow \begin{cases} m < -1 \\ m > 1 \end{cases}$. **Chọn A.**

Câu 24. Có bao nhiêu giá trị nguyên của tham số m để phương trình $\cos x = m + 1$ có nghiệm?

A. 1.   B. 2.   C. 3.   D. Vô số.

Lời giải. Áp dụng điều kiện có nghiệm của phương trình $\cos x = a$.

- Phương trình có nghiệm khi $|a| \leq 1$.
- Phương trình vô nghiệm khi $|a| > 1$.

Do đó, phương trình $\cos x = m + 1$ có nghiệm khi và chỉ khi $|m + 1| \leq 1$

$\Leftrightarrow -1 \leq m + 1 \leq 1 \Leftrightarrow -2 \leq m \leq 0 \xrightarrow{m \in \mathbb{Z}} m \in \{-2; -1; 0\}$. **Chọn C.**

Câu 25. Gọi S là tập hợp tất cả các giá trị nguyên của tham số m để phương trình

$\cos\left(2x - \frac{\pi}{3}\right) - m = 2$ có nghiệm. Tính tổng T của các phần tử trong S .

A. $T = 6$.   B. $T = 3$.   C. $T = -2$.   D. $T = -6$.

Lời giải. Phương trình $\cos\left(2x - \frac{\pi}{3}\right) - m = 2 \Leftrightarrow \cos\left(2x - \frac{\pi}{3}\right) = m + 2$.

Phương trình có nghiệm $\Leftrightarrow -1 \leq m + 2 \leq 1 \Leftrightarrow -3 \leq m \leq -1$

$\xrightarrow{m \in \mathbb{Z}} S = \{-3; -2; -1\} \longrightarrow T = (-3) + (-2) + (-1) = -6$. **Chọn D.**